

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Financiën
De heer mr. W.B. Hoekstra
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 30 maart 2018

betreft Mondeling overleg Europees semester 2018, toekomst EMU, bankenunie, MFK en fiscale agenda EU

ons kenmerk 162751.01u

Geachte heer Hoekstra,

De leden van de vaste commissies voor Financiën, Economische Zaken en Klimaat en Europese Zaken, zien ernaar uit om op dinsdag 24 april 2018 met u in mondeling overleg te treden over het Europees semester 2018. De commissies maken graag van de gelegenheid gebruik om tijdens dit overleg eveneens met de regering te spreken over de plannen van de Europese Commissie voor de verdieping van de Economische en Monetaire Unie (EMU)¹, de voltooiing van de bankenunie, het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK) en de recente fiscale voorstellen van de EU. Gelet op de (beperkte) tijd die beschikbaar is voor het mondeling overleg en het belang dat de leden van de commissies hechten aan een inhoudelijke gedachtewisseling, willen de leden van de fractie van de **ChristenUnie** middels deze brief reeds een aantal vragen en opmerkingen aan u voorleggen.

Europees semester 2018

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de Europese Commissie constateert dat Nederland de nodige vooruitgang heeft geboekt op het terrein van structurele hervormingen. De Europese Commissie geeft ook een aantal waarschuwingen af, waarop de Nederlandse regering vervolgens heeft gereageerd.² Deze leden zouden een meer uitgebreid antwoord willen zien op het punt van de oververhitting van de woningmarkt en de kwetsbaarheden die zich hier in rap tempo voordoen, zoals uiteengezet door de Europese Commissie³. Datzelfde geldt voor het achterblijven van de loongroei in vergelijking tot de economische groei en de krapper wordende arbeidsmarkt.⁴ Hoe beoordeelt de regering, gegeven de groeianalyse van de Commissie, de begroting in het licht van bespiegelingen rond anti-cyclisch financieel beleid? Hoe beoordeelt de regering de duurzaamheid van de Nederlandse overheidschuld op lange(re) termijn?

¹ Zie onder meer de dossiers [E170014](#), [E180003](#), [E180002](#), [E180004](#), [E180005](#) en [E180006](#) op www.europapoort.nl.

² COM(2017)771, *Waarschuwingmechanismeverslag 2018* en Kamerstukken I, 2017-2018, CXXV, A.

³ Onder meer in COM(2017)771 en in SWD(2018)217, *Landverslag Nederland 2018 met een diepgaande evaluatie betreffende de preventie en correctie van macroeconomische onevenwichtigheden*, bij Mededeling COM(2018)120.

⁴ SWD(2018) 217, *Landverslag Nederland 2018 met een diepgaande evaluatie betreffende de preventie en correctie van macroeconomische onevenwichtigheden*, bij Mededeling COM(2018)120.

datum 30 maart 2018

ons kenmerk 162751.01u

blad 2

Toekomst van de Economische en Monetaire Unie (EMU) en bankenunie

Volgens de leden van de fractie van de ChristenUnie lijkt het erop alsof de discussie rond de toekomst van de Economische en Monetaire Unie - waaronder de begrotingsinstrumenten, steunprogramma's en een Europees Monetair Fonds (EMF)⁵- en over het Meerjarig Financieel Kader (MFK)⁶, is losgezongen van de discussie over institutionele hervorming van het Europese project. In de ogen van de ChristenUnie-fractie zijn beide discussies één-op-één met elkaar verbonden. Een "reset" van de kerntaken van de Europese Unie heeft repercussies voor de financiële optuiging van de EMU, zo stellen deze leden. En omgekeerd geldt hetzelfde. Zij ontvangen graag een reflectie van de regering op dit punt.

Ook vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of de vijf commissiescenario's over de toekomst van Europa en de EMU, zoals uiteengezet in het Witboek voor de toekomst van Europa⁷, alsmede het zesde Juncker-scenario⁸, nog richtinggevend zijn voor het Europese debat.

Daarnaast hebben de leden van deze fractie enkele vragen over de toekomst van de bankenunie. Zij constateren dat de discussie over de hoogte van de buffers van systeembanken om zich te wapenen tegen financiële risico's, volop in beweging is. Heeft de regering een beeld van waar Europese besluitvorming zich heen beweegt en wat is de eigen appreciatie van de regering op dit punt? Is er binnen de Ecofin-Raad ook discussie over de hernieuwd oplevende bonuscultuur in de Europese bankensector?

Het Meerjarig Financieel Kader (MFK)

Het Europees Parlement heeft zich in maart 2018 uitgesproken voor een verhoging van het komende Meerjarig Financieel Kader (MFK).⁹ In mei dit jaar zal de Commissie haar voorstel voor het volgende MFK publiceren. De Nederlandse regering heeft inmiddels een aantal piketpaaltjes geslagen.¹⁰ De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de regering welke mogelijkheden zij ziet om binnen de huidige Europese begroting bezuinigingen te realiseren die de Brexit kunnen opvangen en de Europese aanpak van grensoverschrijdende problemen van klimaatverandering, vluchtelingeninstroom en veiligheid kunnen financieren. Is dit een reële optie of is er sprake van een gelopen wedstrijd? Hoe valide is de redenering van het Europees Parlement en de Europese Commissie¹¹ dat deze majeure grensoverschrijdende vraagstukken tot een onontkoombare verhoging van het MFK leiden?

Europese fiscale agenda

De leden van de fractie van de ChristenUnie stellen vast dat de Europese Commissie voortvarend aan de slag gaat met een eigen fiscale agenda. Hoe beoordeelt de regering, zo vragen deze leden, de uitdrukkelijke wens van de Commissie om de eigen fiscale inkomsten aanzienlijk te verhogen? Tot hoever gaat Nederland hierin mee en waar trekt de regering een grens?

⁵ Zie onder meer de dossiers [E180002](#), [E180004](#), [E180005](#) en [E180006](#) op www.europapoort.nl.

⁶ Zie ook de [themapagina](#) over met MFK 2021-2017 op www.eerstekamer.nl.

⁷ Zie dossier [E170014](#) op www.europapoort.nl

⁸ Europese Commissie, Staat van de Unie 2017, 13 september 2017, te raadplegen via: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_nl.htm

⁹ Resolutie van het Europees Parlement van 14 maart 2018 over het volgende MFK: voorbereiding van het standpunt van het Parlement ten aanzien van het MFK voor de periode na 2020 (2017/2052(INI)).

¹⁰ Kamerstukken II, 2017-2018, 21501-20, nr. 1282, Kamerstukken II, 2017-2018, 21501-20, nr. 1296, Kamerstukken I, 2017-2018, 21501-20, O en bijlage 'Dutch position paper on new MFF, February 2018'.

¹¹ COM(2018)98, zie ook de [themapagina](#) over met MFK 2021-2017 op www.eerstekamer.nl.

datum 30 maart 2018

ons kenmerk 162751.01u

blad 3

De Europese Commissie laat zich kritisch uit over het Nederlandse belastingbeleid rond grote internationale ondernemingen. Commissaris Moscovici onderstreepte dit in zijn speech van begin maart van dit jaar en voegde hieraan toe: "We must ensure that fair taxation becomes the rule"¹². Hij vroeg onder meer Nederland om het commitment hieraan publiek te maken. Heeft de regering dit commitment inmiddels ook internationaal afgegeven? Wat zijn de plannen van de regering op dit punt?

De leden van de genoemde commissies zien uit naar de beantwoording van bovenstaande vragen. Zij verzoeken u vriendelijk om deze uiterlijk vrijdag 20 april 2018 aan de Eerste Kamer te doen toekomen, zodat de antwoorden nog kunnen worden betrokken bij het mondeling overleg op 24 april 2018.

Een gelijklopende brief is verzonden aan de minister van Economische Zaken en Klimaat en aan de staatssecretaris van Financiën.

Hoogachtend,

Mr. F.H.G. de Grave
Voorzitter van de vaste commissie voor Financiën

¹² Europese Commissie, speech /18/1693, 'Opening remarks by Commissioner Moscovici on the European Semester Winter Package', 7 maart 2018, te raadplegen via http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-18-1683_en.htm.